

Numer 4. Mesjanizm i polityka

To problem z pogranicza teologii i epistemologii, coś, co wyrasta z samego pnia religijnego doświadczenia – z równoczesnej świadomości własnej nędzy i Bożej doskonałości. Czy Bożą wszechwiedzę można pogodzić z myślą, że Bóg w niewytłumaczalny sposób nie dostrzega tak podstawowego wymiaru ludzkiego bytu, jaki stanowi rzeczywistość wspólnot politycznych? Czy to, co pochłania tak wiele ludzkiego wysiłku, rozumu i namiętności w perspektywie ostatecznej, nie istnieje? Czy to tylko fantom, a w najlepszym wypadku cel pośredni – przygodne okoliczności ludzkiego działania na ziemi? I wreszcie czy mesjanizm nie wywodzi się z idei Bożych rządów nad światem? Czy mesjanizm nie wyrasta prosto z pnia wiary w Opatrzność Bożą? Oto pytania, które stawiamy w tym numerze „Teologii Politycznej”. Czy można z całą pewnością przyjąć, że Bóg – idąc wbrew poprawności politycznej (co, jak wiadomo, nieraz Mu się zdarza), a nawet wbrew opiniom nowoczesnych teologów (w co zwłaszcza na wydziałach teologii uwierzyć trudniej) nie posługuje się narodami jako instrumentami zbawienia? Czy nie stawia przed nimi zadań, które zdolni jesteśmy zrozumieć i podjąć? Czy wyraźnych śladów takiego myślenia nie znajdziemy w nauce Jana Pawła II? W jego namyśle nad historią i zadaniami rodziny narodów?

Wstęp

Mesjanizm - jednostka chorobowa czy wielkie wyzwanie?

Marek A. Cichocki, Dariusz Karłowicz

Więści z Europy

Instrukcja dotycząca sal skupienia w Parlamencie Europejskim

Trzy rozmowy: O misji w polityce

Naród a religia

Rozmowa z księdzem Richardem Johnem Neuhausem

Między polskim mesjanizmem a misjonizmem

Rozmowa z Andrzejem Walickim

Naród i państwo: tożsamość - idea - misja

Rozmowa z Adamem Danielem Rotfeldem

Misja narodów

Mesjanizm i jego cena

Jacob Taubes

Leo Strauss – antyczny filozof i żydowski mędrzec

Dariusz Gawin

Koniec polityki

Mark Lilla

Dlaczego pozostajemy Żydami? Czy żydowska wiara i historia wciąż do nas przemawiają?

Leo Strauss

Mesjanizm polityczny i religia polityczna – niemieckie interpretacje uniwersalnego zjawiska

Hans Otto Seitschek

Mesjanizm czasu teraźniejszego

Stéphane Moss

Mesjanizm Żydów polskich

Jan Doktor

Dwa mesjanizmy

Paweł Lisicki

Polityczny mesjanizm w islamie

Piotr Kłodkowski

„Satanistyczny predyktor”, czyli szkic o przenikaniu się różnych porządków

Bartłomiej Sienkiewicz

Religia w polityce zagranicznej USA – na przykładzie prezydentury
George’a W. Busha
Witold Dzielski, Wojciech Michnik

Europa i Mesjasz: Denis de Rougemont między Karlem Barthem a
Brukselą
Michał Łuczewski

Misja Polski

Narody piszące i narody czytające historię
Przemysław Żurawski vel Grajewski, Radosław Żurawski vel Grajewski

Zapomniana Europa
Marek A. Cichocki

Teologia polityczna Adama Mickiewicza
Zdzisław Krasnodębski

Ostateczny cel ludzkości, progresywnie wydedukowany. Rzecz o
mesjanizmie Józefa Marii Hoene-Wrońskiego
Jacek Bartyzel

Mesjanizm sarmacki wobec polskiego mesjanizmu romantycznego.
Próba charakterystyki zjawiska
Krzysztof Koehler

Świadkowie

Naród oczami przyszłego prymasa. Rozważania ks. Stefana
Wyszyńskiego

w książce "Miłość i sprawiedliwość społeczna"
Paweł Skibiński

Teologia i polityka

Cesarz Fryderyk II jako mesjasz
Norman Cohn

Millenarystyczna solidarność
Rozmowa z Jadwigą Staniszkis

Mroczne i krwawe rozdroże, czyli tam, gdzie nacjonalizm spotyka się z religią

Gertrude Himmelfarb

Traktat o trutniach

Dariusz Karłowicz

Czy człowiek może przeżyć demokrację?

Rémi Brague

Żyjąc w cieniu wielkiego drzewa. Leo Strauss o sprawiedliwości w tradycjach Aten i Jerozolimy

Paweł Marczewski

W centrum uwagi

Trzy wcielenia lewicowego intelektualisty

Artur Bazak

Książki i czasopisma

Konstytucja wolności. Friedrich August von Hayek, Konstytucja wolności, tłum. Janusz Stawiński, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006

Janusz Pyda OP

Filozoficzna biesiada Stawrowskiego. Zbigniew Stawrowski, Prawo naturalne a ład polityczny, Instytut Myśli Józefa Tischnera i Instytut Studiów Politycznych PAN, Kraków – Warszawa 2006

Elżbieta Ciżewska

Moralny wymiar wolności. Arkady Rzegocki, Wolność i sumienie. Fenomen liberalnego katolicyzmu w myśli Lorda Actona, Ośrodek Myśli Politycznej/Księgarnia Akademicka, Kraków 2004

Marcin Emilewicz

Walka o Polskę. Andrzej Nowak, Powrót do Polski. Szkice o patriotyzmie po „końcu historii” 1989 – 2005, Arcana, Kraków 2005

Konrad Janowski

Ważne, by się nie lękać, czyli zaparcie się Europy. J.H.H. Weiler, Chrześcijańska Europa. Konstytucyjny imperializm czy wielokulturowość?, przeł. Wojciech Michera, W drodze, Poznań 2003

Piotr Dardziński

Chrześcijaństwo w europejskim getcie. George Weigel, Katedra i sześcian. Europa, Stany Zjednoczone i polityka bez Boga, tłum. Izabela i Piotr Zarębscy, Fronda, Warszawa 2005
Marcin Bąba

W poszukiwaniu absolutnej obecności. Karol Tarnowski, Usłyszeć Niewidzialne. Zarys filozofii i wiary, Instytut Myśli Józefa Tischnera, Kraków 2005
Dawid Zmuda

Siła i słabość tolerancji. Ryszard Legutko, Tolerancja. Rzecz o surowym państwie, prawie natury, miłości i sumieniu, Ośrodek Myśli Politycznej/Znak, Kraków 1998
Michał Szułdryński

Skrajne ubóstwo: przyczyny, propozycje przezwyciężenia. Jeffrey Sachs, Koniec z nędzą. Zadanie dla naszego pokolenia, tłum. Zofia Ładyka-Wiankowska, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006
Jerzy Uklański

Cahiers d'Études Lévinassiennes – Messianisme, no 4. Streszczenie Gilles Hanus

Od Redakcji

Agnieszka Dziembaj – wspomnienie